

מ.ד.י.ת.ל.
מליצת ועדת הכלכלה
שבת 15.1.1951-א
בשעה 11.00

חוקי-העניין:

- היו"ר .ס.
- מ.א.
- בהיר .א.
- לנדאו .ח.
- יהודה .צ.
- ריקנטי .א.
- גורן .ו.

מ.ד.י.ת.ל.:

- ח. צדוק - המטרה ליועץ המשפטי
- ד. בגבי - מטעם סדר המשפטי.
- ס. רקובר - מטעם סדר הסחר והתעלה
- י. ירי

ס.ד.ר. - מ.ד.י.ת.ל.:

- א. חוק לתיקון פקודת הגמלים;
- ב. חוק לתיקון פקודת סחורות נטרפות;
- ג. העלאת מחירי החסמל על ידי החברה הירושלמית.

היו"ר .ס. ארם:

אני פותח את הישיבה.
לפי סדר היום שקבענו בישיבה הקודמת, צריכים היינו לדון היום בענין שיווק התוצרת הערבית, בחוק לתיקון פקודת הגבלות שכר דירה ובענין העלאת מחירי החסמל על ידי החברה הירושלמית.

ידיעה
זה עתה קבלתי מסגן סר החקלאות שלצדו הרב אינו יכול להשתתף היום בישיבה, והוא מבקש, אם אפשר, לדחות את הדיון בטאמל שיווק התוצרת הערבית לטובע הבא. יש לי הרושם שאנו רוצים לסליה את הדיון בטאמל זה בהסתתפותו של סגן הסר. אילו סגן הסר היה מודיע רק שאינו יכול להשתתף, היינו יכולים לדון בטאמל זה, אך היות והוא מבקש לדחות דיון זה, אני חושב כי צריך לעשות זאת.

בתקבלה החלטה לדחות את הדיון בענין שיווק התוצרת הערבית לטובע הבא.

ח. לנדאו:

אני מציע, להעביר את החוק לתיקון פקודת הגבלות שכר דירה, שהועבר אלינו, לוועדת החוקה, חוק ומשפט, כיוון שאין לנו כל ידיעה ענייני בכל יתר החוקים שהיא קשור בהם. על כן, מן ההגיון יהיה להעביר חוק זה לוועדת חוקה, חוק ומשפט.

בישיבה הקודמת התחלנו לדון בחוק לתיקון פקודת הדרכים. אני סבור, שגם חוק זה קטור בלונדו במערכת חוקים מסובכת מאד ולי, כדי שלא נהיה מגססים באמה, ושוב מתוך זה שאין עורכא דין נמצאים ברעה זו, הייתי מציע, שתבחר ועדת מסנה סולתפת של ועדת הכלכלה עם יעילת חוקה, חוק ומספט, שתוכל לבדוק את החומר כולו, כי אני חושש מאד, שאנו נצא בטן ועין.

א. מזור:
אני מתנגד להצעת חבר הכנסת לנדאו להעביר את החוק לתיקון פקודת הגבלות שכר דירה לועדת חוקה, חוק ומספט, כי ענין זה הובא לועדת הכנסת ולאחר ויכוח, הועבר לועדת הכלכלה. אני מציע, להסאיר את החוק הזה בוועדת הכלכלה.

א. בהיר:
הייתי מוכן לתמוך בהצעת חבר הכנסת לנדאו להעביר את חוק הגבלות שכר דירה, לועדת חוקה, חוק ומספט, אך עם עושים זאת, הייתי מציע שהחוק על סירותים ומצרכים שהועבר מסוג מה לועדת החוקה, חוק ומספט, יועבר אלינו. אולם, את זאת יכולה לעשות רק ועדת הכנסת. ברצוני לדעת, אם החברים היושבים בוועדת הכנסת מיכנים להעלות את הענין בישיבת ועדה זו שתקיים סחר.

צ. יהודה:
דברתי המקר עם חבר ועדת החוקה, חוק ומספט, מר ורהפטיג וכאשר שאלתי: מדוע ועדת החוקה עובדת בקצב איטי כל כך ענה לי, שועדת החוקה עמוסה ענינים ואינה יכולה להספיק לטיים את כולם.

היו"ר ס. ארם:
אני בעד העברת החוק לתיקון פקודת הגבלות שכר דירה לועדת חוקה, חוק ומספט, ולקבל מסנה את החוק לפיקוח על סירותים ומצרכים, אשר אינני מבין כיצד לא הועבר אלינו. לדעתי, החוק לתיקון פקודת הגבלות שכר דירה מסובך מאד מבחינה יורידית.

ח. צדוק:
אני זוכר, שהחוק על פיקוח מצרכים וסירותים הצעבר על ידי הכנסת, סכלי שהחליטה לאיזו ועדה יועבר, וועדת הכנסת החליטה שהוא יועבר לועדת חוקה, חוק ומספט. לגבי טרנסקציה זו אין כל מניעה פורמלית שועדת הכנסת תחליט שחוק זה יעבור לועדת הכלכלה. אינני בטוח אם אותה פרוצדורה היה גם לגבי חוק הדירות. אם הייתה אותה פרוצדורה, אין כל מניעה שהחלופים יעשו. לדעתי, ההגיון מחייב חילופים אלה.

היו"ר ס. ארם:
אני מצביע את הצעת חבר הכנסת לנדאו ביחס לחילופי החוקים.

ה צ ב ע ה.

- 6 - בעד ההצעה, לפנות לועדת הכנסת ולבקט להעביר את חוק הדיירים לועדת חוקה, חוק ומספט ולעומת זה לקבל את החוק לתיקון פקודת הדרכים ומצרכים.
- 1 - בעד ההצעה, להסאיר את חוק הדיירים בוועדת הכלכלה.

נתקבלה ההצעה, לפנות לועדת הכנסת ולבקט להעביר את חוק הדיירים לועדת החוקה ולעומת זה לקבל את החוק לפיקוח על סירותים ומצרכים.

ח. צדוק:

הייתי מציע, סיו"ר ועדת הכלכלה שפנה לסיו"ר ועדת החוקה ויבססה לעיות את החילופים האלה, אשר טעוניהם, כמובן, אישור ועדת הכנסת.

ברצוני להזכיר להכפף הועדה, שהכנסת כבר דנה וקבלה חוקים הן בתחום הדיוור והן בתחום הפיקוח הכלכלה, החוקים בתחום הדיוור הינם: חוק הגנת החיסול (רידה), כל החוקים בתחום הדיוור שנתקבלו בכנסת, בדונה בוועדת החוקה, לעומת זה היו חוקים הקרובים בתכנם לחוק פיקוח על מצרכים וסירותים והם נדונו בוועדת הכלכלה. דבר זה מחייב, שיעשו החילופים.

ח. לנדא:

אני סבור, שאותו הגיון מחייב, אם לא מסירה לרשות דיון אקסקלוסיבי של ועדת החוקה, הרי לפחות לדיון מסותף של ועדה זו וועדת החוקה על החוק לתיקון פקודת הדרכים על מסילות ברזל. חוק זה, לאחר סמנטיים לגרר את כל צדדיו, מתברר שהוא מסובך מאד. חוק זה קטור כסני חוקים אחרים, שגם הם מסובכים לא פחות. נוסף לכך, בדחה לי, שהוא אצנו קטור כל כך באספקט כלכלי. אני חוסס מאד שמא ייכסל גם בחוק זה, ועל כן אני מציע להעבירו לוועדה מסותפת.

ח. צדוק:

אני חושב שהסקולים לחוק זה טובים לחלוטין מהסקולים לחוק הקודם. ברור, שכל חוק יש לו אספקטים מספטיים. למה כך הוא חוק. בתקופת טוענת המדינה הזמנית היה קיים סידור, שהיתה ועדת חקיקה אשר היתה בודקת כל חוק לאחר שעבר את הועדה העניינית. איבני בא עכסיו להביע דעה, אם סידור זה טוב או רע, אבל עובדה היא, שאם התחלת העבודה בכנסת הוחלט לא ללכת בדרך זו, כלומר, כל ועדה היא כמובן זה ועדת חקיקה, היא עוסקת בחוקים שהם בתחום ענייניה. אני חוסס מאד, שאם הועדות הענייניות הסובנות תתחלנה להעביר לוועדת החוקה, או לסקף את ועדת החוקה בדיונים בחוקים אשר יש להם אספקטים מספטיים, הרי אז יצטרכו לסתף את ועדת החוקה בכל מערכת החקיקה, כי אין חוק שאין בו אספקט מספטי.

הסקולים של החוק הסובנה לפניכם, חוק לתיקון פקודת מסילות הברזל, הם סיקוליים כלכליים. השאלה אשר ועדת הכלכלה צריכה לענות עליה ביחס לחוק זה היא: מהו היקף הסמכויות שיש לתת, למסללה כדי לאפשר לה להפקיע קרקע בכמות מספקת ובמהירות הדרושה, לסלילה כבישים ומסילות ברזל? על סאלה זו טוססכת להסניב ועדת הכלכלה. אצנו, היועצים המספטיים, קילמים בכדי לענות על הבעיות המספטיות המתעוררות בטעת הגיון על החוק, ואצנו עומדים לרשות ועדה זו כסם שאצנו עומדים לרשות ועדות אחרות.

ח. לנדא:

אני מקבל את הסברתו של הסועף המספטי, ואני מסיר את הצעתי, להעביר את החוק הזה לוועדה מסותפת של ועדת הכלכלה וועדת החוקה.

א. בהיר:

אם איבני טועה, הועברו אליכם חוקים קטנים, אשר אצנו צריכים לסיים את הדיון עליהם ולהחזירם לכנסת. אלה הינה - חוק לתיקון פקודת הנמלים.

היו"ר ס. ארם:

הועבר אלינו עוד ענין - ענין הנמל בחיפה, ולענין זה נבחרה ועדת מסנה אשר תחקור את המצב.

ברצוני לומר לכם, מה הם העניינים העומדים על הפרק:

א. פרשת המלס, אשר סיכמנו אותה וישנן הסתיגויותיהן תובאנה סחר לחברים לפיכך סופי.

ב. ענין המחצנים בנגב. אתמול היה כאן סר ציזיק והודיע לי, כי בכדי להופיע בכנסת הוא צריך לקבל רשות מראש הממשלה. היום בקשת את סר צידון, שיפנה מיד במכתב אל ראש הממשלה, כדי שתנתן רשות לסר ציזיק להופיע בפני הועדה, כי לפי הסדר, הענין צריך להיות גידון סחר.

ג. החלטתנו בדבר לבנים שרופות. קבלתי היום מכתב סמר נאמן העוסק בלבנים שרופות.

עכשו הועלתה הצעה על ידי חבר הועדה בהיר לדון בחוק לתיקון פקודת הנמלים.

ח. צדוק: אם הועדה תדרוש הסברים מקיפים יותר בקשר ל"איזו שאלה שתתעורר ביחס לחוק זה", אני חייב לומר בגלוי, כי כרגע איננו מוכנים לכך, כי חוק זה לא יבא כסדר היום של הועדה. אולם, יתכן, שהועדה תמצא שעל סמך דברי ההסבר תוכל לקבל את החוק.

היו"ר ס. ארם: חוק לתיקון פקודת הנמלים:

1. סעיף 2 לפקודת הנמלים (1) יתוקן כך: במקום הגדרת המלים "פקיד המסונה על

החוף" תבוא הגדרה זו:

"פקיד מסונה על נמל" פירושו - אדם אשר התחבורה מינהו, בתודעה שפורסמה ברשומות, להיות פקיד מסונה על נמל."

ח. לנדאו: אשר יכול למנות כל אדם ולתת לו סמכות של "פקיד מסונה על החוף", ואז השאלה נפתרת.

ט. צדוק: החוק הזה אינו מרחיב טווח סמכות ואינו מוסיף טווח סמכות על הסמכויות הקיימות כבר עכשו; הוא רק מוסיף דרך מסוימת של מינוי פקיד, שיש לו באותן סמכויות שנתנות כבר לפי החוק בידי פקידים מסוימים.

אני קורא את החוק ואומר מה אני מבין מתוך קריאה זו. היום התפקיד הזה של "פקיד מסונה על נמל" בחיפה וביפו נתון בידי מנהל הנמל, ובכל מקום שהוכרז כנמל בידי מנהל המכס. כלומר, אדם שיכול להסתמס בסמכות הזאת, צריך להיות או מנהל מכס, או מנהל נמל, או פקיד מכס. מהחלק הסני של דברי ההסבר אינו מבין שישנם מקומות שהוכרז עליהם כעל חופים, ואין בהם לא מנהל נמל ולא מנהל מכס, ומשם צריך בחוף זה להסתמס בסמכויות אלה, הרי אומרים שסר התחבורה ימנה את הפקיד הזה.

היו"ר ס. ארם: אני מבין שאין כל הסתיגות לחוק זה.

חוק לתיקון פקודת הנמלים - אושר ללא התנגדות.

היו"ר ס. ארם: אני מציע, שנדון עתה בחוק לתיקון פקודת הסחורות הנטרפות ודמי הצלה.

חוק לתיקון פקודת הסחורות הנטרפות ודמי הצלה:

(1) 1. פקודת הסחורות הנטרפות ודמי הצלה תוקן כד:

(א) בטעיף 2, בסופו, תיווסף הגדרה זו:

"מקבל פירושו - אדם אשר התחבורה מינהו, במודעה לפורסמה ברשומות, להיות מקבל סחורות נטרפות."

(ב) בטעיף 3 -

(1) במקום טעיף קטן (1) יבוא טעיף קטן זה:

(1) הנהלת כל העניינים השייכים לסחורות נטרפות תהיה מסורה למקבל";

(2) בטעיף קטן (3), במקום המלים "המטובה על המכס בחוף" יבואו המלים "המטובה על הנמל".

חוק לתיקון פקודת הסחורות הנטרפות

הצלה - נתקבל ללא התנגדות.

הינו"ר ס.א.ס. ארם:

ברצוני להזכיר לחברי הועדה, כי לפני 4 חדשים הועברה פניה לוועדת הכלכלה בקשר עם ועדת המסנה לענייני הערבים. פניה זו באה מצד סיעת סק"י בוועדת הכלכלה, אשר העלתה את העניין של המיעוט הערבי במדינת ישראל, יורד הועדה וילנר תובע לצרף את בא כוח המפלגה הקומוניסטית לוועדת המסנה. יש הגיון, וההצעה זו ראוי תומך בה כי אני חושב, שאם קיימת סיעה, שעל כל פנים קשורה עם העניין הערבי, היא צריכה להיות מיוצגת בוועדת המסנה וזכות זו יכולה להתקן גם לציונים הכלליים.

אני סבין כי אין כל התנגדות להצעה זו, והרכב הועדה להבא יהיה בהתאם להצעה זו.

א.א. גהיר:

אני מציע, שנתחיל לדון בחוק האריסיים.

הינו"ר ס.א.ס. ארם:

היות וכל החוק לתיקון פקודת האריסיים נובע בדרך כלל לאריסיים הערביים, אני מציע שהיא יועבר לדיון ראשון בוועדת המסנה לענייני הערבים, בכדי לחסוך עבודה לסלימת הועדה.

א.א. גהיר:

אולם, חוק זה אינו נובע רק לערבים. בארץ ישנם גם אריסיים יהודים, והחוק הזה נובע גם אליהם.

ס.א. וילנר:

בין אם חוק זה יובא למליאת הועדה ובין אם הוא יובא לוועדת המסנה, חשובני כי אנו צריכים לשמוע הרצאה מוטמכת טרם שנגש לדיון. הנה, היו"ר אומר, כי חוק זה נובע רק לערבים; חבר הכנסת בהיר אומר שחוק זה נובע ליהודים, כלומר, העניין אינו ברור, וע"כ אי אפשר להתחיל לדון בחוק מבלי לשמוע הרצאה מוטמכת יותר.

היו"ר מ. ארם:
חוק זה בא מטעם משרד המשפטים.
באשר בדון בחוק, בזמין את היועצים
המשפטיים על מנת שיסבירו לנו מה הם התקנות.

חוק זה הוא פשוט בתכלית. חוק זה
עמד לא פעם במרכז הדיונים המדיניים
בתקופת המנדט. בשנת 1942 חקקה ממשלת המנדט תוספת לחוק זה
ובה נאמרו שני דברים: דבר ראשון - כי סאותו תאריך והלאה,
כלומר, מתאריך התוספת, אל אפשר לרכוש זכויות אריסות בלספות.
דבר שני - כי אין זכויות אריסות בקרקעות של המדינה. תיקון זה
קבל תוקף בתאריך מסוים בשנת 1942, התאריך המופיע בגוף החוק
ומאז ועד היום עומד בתוקפו. חוק זה נעשה בצורת תקנות-הגנה,
ולפיכך גם גורל התקון, כגורל תקנות-הגנה, כלומר, תקפו עמד לפקוע
ב-12/10, שנת 1950, ואחרי שכל מערכת החוקים הוארכה על-דמי הכנסת
לשש חדשים, הרי חוק זה עומד לפקוע ב-10.6.1951, החוק המופיע
בפניכם אינו בא להכניס שוני כלשהו במצב החוקי הקיים היום, אלא
התייך - לקיים את המצב החוקי הקיים היום. אם החוק לא יתקבל
זה אומר, שמה-10.6.1951 יחוסל המצב שהיה קיים לפני 12.17.1942.
הממשלה אינה מציעה להכניס כרגע כל שוני במצב החוקי הקיים.
אני יודע כי ישנם ויכוחים ביחס לכל בעיית זכויות האריסים,
והממשלה מתכוונת להביא במרוצת הזמן - ובדסה לי ששר המשפטים
דיבר על כך - חוק קבוע שיסדיר את הבעיה הזאת לעתיד. עד שהמחקר
הזה ייעשה, ועד אשר החוק המקיף יובא, מציעה הממשלה בחוק זה
הקפאת המצב הנוכחי. אם לכל מה שאמרת, דרושים הסברים נוספים
מצד מומחים - הייתי מציע להזמין לישיבה הבאה.

היו"ר מ. ארם:
אני מציע, שלדיון על חוק לתקון פקודת
האריסים, בזמן את נציגי משרד החקלאות
ונציגי משרד המשפטים.

מר נגבי:
אני מציע להזמין גם את סחלקת הקרקעות
אשר במשרד ראש הממשלה.

מר יחיא:
בדסה לי, כי המצב הוא אחר לגמרי. מטרת החוק
המוצע אינה אלא לקיים את המצב החוקי לפני
שהוא קיים היום, עד אשר תיפול ההכרעה ביחס לגורל הפקודה כולה.
תוקף הפקודה הוארך עד ל-10.6.51, ואני חושב שהממשלה עשתה צעד
זכון בזה שלא רצתה לחזור לחוק האריסים של שנת 1939. אם לא
יקבל את הצעת התקון - ישאר בתקפו החוק משנת 1942.

היו"ר מ. ארם:
עד עתה היה בובה, שאם חוק מועבר לוועדת
הכלכלה, אינו מאושר באופן אוטומטי, אלא
יש לדון עליו ולברר אותו לכל פרטיו. חוק זה הועבר לוועדת הכלכלה,
על-מנת שיבוא שנית לכנסת עם תקונים. אם מציעים לאשר את החוק
באופן אוטומטי, הרי סמילא אין כל ערך לעבודת הוועדה. יתכן כי
אנו בחליט לאשר את ההצעת התקון, אבל איננו יכולים לעשות זאת
ללא כל דיון.

מר אונגא:
אם כאן נאמר, כי למעשה רוצים לאשר את המצב
כפרי- שהוא קיים, הרי המצב קיים, ואין צורך
לשפרו.

אולם, תקפו יפקע ב-10.6.50.

א. בה"ר:

אני מציע שעכשיו נסתפק בחילופי הדברים שהיו, ולישיבה הבאה נזמין את הסומחים - הן מטעמי המספטים והן מטעמי החקלאות.

היו"ר מ. ארם:

נכון הוא, שאין טוים דחיפות בקבלת חוק זה. החוק הובח על שלחן הכנסת לפני ה-10 בדצמבר. ביגותיים האריכה הכנסת את כל החוקים, כך שנותרו עוד חמשה חדשים לקיום תקפו של חוק זה.

ח. צדוק:

אנו עוברים לענין חברת החסמל בירושלים. ברצוני להזכיר לחברי הועדה, שענין זה טובח על שלחננו זמן רב, ועלינו לסיימו בהקדם.

היו"ר מ. ארם:

בכדי שחברי הועדה יזכרו את מהלך הדיון שהיטיגות הקודמות, ברצוני להקריא בפניכם כמה קטעים חשובים מהפרוטוקול של ישיבת 20.12.50. (קורא קטעים מהפרוטוקול הנ"ל).

אני אחזור על דברים שאמרתי בישיבות הקודמות.

ר. טרי:

לפי הקובצטיה, החברה יכולה לדרוש שינוי בתעריפיים, והממסלה, או מי סמוסמך לכך לפי החוק, יכול לאטר זאת, אבל לזה יש תנאי - סמיעת דעתם של נציגי תוסני העיר. דבר זה לא נעסה. עובדה זו מספיקה שטבילי בכדי לערער על הכל, ומה גם כאשר המחירים החדשים אינם מוצדקים.

ברצוני להוסיף פרט נוסף: בתל-אביב יטנם מחירים טובים לזמנים טובים ביממה. אתן דוגמא: חיטום דוד טים בתל-אביב, דבר הגעסה בטעות הערב, מטעה 22.00 עולה 9 מיל הקר"ס. לפי החשבון של הקר"ס שצריך להסתמס בכדי לחמם דוד טים, זה צריך לעלות - 4,5 - 4 גרוס. אותו הדוד עולה בירושלים עטרים גרוס. בירושלים אין מחיר של 9 מיל לקר"ס מטעה 10 בלילה.

אלה הם סידורים חדשים!

ח. לגמא:

עובדה היא, כי אם תמסך לכם טבלא על המחירים בירושלים ובתל-אביב, תינבחו לדעת הי ההבדל בין מחירי החסמל בתל-אביב לאלה שבירושלים הוא ב-35% יותר מאטר בתל-אביב. לזה אין כל הצדקה, אפילו אם חברת החסמל והממסלה תרצנה להסתמך על סכתבו של סר אוסטר. בסכתב זה נאטר, שניתנת הסכמה להעלאת את התעריפיים בירושלים ולהסוותם לאלה שבתל-אביב. לכך אני סוכן, אבל בכל הטעיפיים.

ר. טרי:

אני טוען ומציע את מה שהצעת בישיבה הראשונה: אני מציע לממסלה להקפיא את ביצוע ההחלטה על עליית התעריפיים.

האם עדיין לא ביצעו את ההחלטה?

היו"ר מ. ארם:

מא/מא

ועדת הכלכלה
15.1.51

ג. סרי: מבטיחני אני יכול לומר, כי ביצעו את ההחלטה.

לנו, לתושבי ירושלים אשר אנו הצרכנים היחידים של חברת החשמל, היתה צריכה להינתן זכות להביע דעתנו ביחס להעלאת התעריפים, אך הדבר לא נעשה, ועל כך אני קובל.

לדעתי, צריך לקצר את זמן קיומה של חברה זו. עיינתי בקונצסיה של החברה, ולפיה נצטרך לשלם עבור פדיון הקונצסיה שבין וסקילין, כי לפי החוק צריכים לשלם גם את הדוחים המסוערים בעד כל הסנים של בטול הקונצסיה. אולם, חוסבני מדבר זה כדאי על-מנת לסיים פרטה זו הנקראת "חברת החשמל הירושלמית".

ח. לנדאו: אינני רוחס חיבה לחברת החשמל הירושלמית מסבות טובות. אבל, על כל פנים, היא חברה יהודית.

ברצוני לשאול כמה שאלות עניניות ולהעביר את הדיון לפסים מעשיים, כדי שנוכל להסיק איזה מהן מסקנות. מה הן השאלות בהן עלינו להכריע, ולסגור להן פתרון?

אנו עוד נמצאים בסימן שאלה ביחס לבעיית המאזנים של החברה הירושלמית. אחד טוען, שהיה לחברה במסך שנים אלה רווחים גדולים, וטר שוכנסו אס היו הפסדים, הרי הם אינם מסקפים את המציאות של חברת החשמל. בשאלה זו, אני מציע, שמבקר המדינה יקבל על עצמו לבדוק את המאזנים של חברת החשמל הירושלמית על-מנת שנדע אם הופקו רווחים בהתאם לתנאי הקונצסיה, אחרי הורדת האמורטיזציה, בלאי זכו.

ישנה שאלה נוספת: האם מבחינת הקונצסיה כדאי לשלם לחברה את הפיצויים ולכסלה, זאת הזרם להעביר סחברת החשמל הישראלית.

יש להתחשב בעוד עובדה אחת: ירושלים עומדת בפני התפתחות. האם המיליון לירי אשר החברה צריכה להשקיע, יספקו את הדרישות להתפתחות העיר, כפי שאנו מניחים שהיא תפתח בעשר השנים הבאות. בעוד שנתיים-שלוש נעמוד בפני הבעיה - גורם העומס.

אני סבור שיש לבדוק את הדברים האלה בדיקה יסודית, ואז נוכל לתת תשובה על השאלה: אם יש להעלות את תעריפי החשמל, או לא?

ט. גורן: בדמה לי, כי אני צריכים להיכנס לסטדיה של בירור מעשי. אני מקבל את ההצעה הראשונה שהוצעה על-ידי חבר-הכנסת לנדאו, להטיל על מבקר את המדינה לבדוק את מאזני החברה.

הייתי מציע פני נבקש ממסדר המסחר והתעסיה להמציא לנו טבלא על הסוואת מחירי החשמל בתל-אביב ובירושלים לסוגיהם הסונים, לפני העלאת המחירים בירושלים ואחרי ההעלאה.

הייתי מציע, שנבקש כמו-כן את מסדר המסחר והתעסיה, להצריך מהו הסכום שנצטרך לשלם בכדי לפדות את הקונצסיה, אשר תקפה יפסק בעוד שנתיים, כלומר ב-1953. לחשבון הפדיון, צריך להוסיף עוד מיליון לירות שטרלינג, וצריך להכניסם בתוך הקלקולציה שינשה מסדר המסחר והתעסיה. אם יתברר, כי פדיון הקונצסיה צריך לעלות ב-5 מיליון לירות - לא נוכל לפדותה; אם יתברר, שהפדיון צריך לעלות מיליון לירות, הרי כדאי וצריך לעשות זאת.

ד. אונא:

קודם כל, ברצוני לומר שעל היושב-ראש היה לקרוא קטעים מהפרוטוקול של 20.11.50 ולא מה-20 לאותו חודש. נוסף לכך המצב אינו ברור ברגע זה, ביחס לשאלה: על מה אנו דנים ועל מה אנו רוצים לדון? האם רוצים לאשר את העלאת התעריפים, או להתנגד לכך, או טרופים לדון על המסך הקונצסיה. אם ברצוננו לדון על שני הדברים האלה גם יחד, עלינו להפריך ביניהם. אם לדבר על החלק הראשון - העלאת התעריפים - אני מוכרח לומר, כי לא קבלתי תמונה כזו שאוכל לסכם את המצב ולומר, אם ההעלאה מוצדקת או לא. דברי מר וילנצ'וק, יש לי הרושם, שאיננו יכולים לעבור עליהם לסדר היום.

ד. סרז:

מדוע צריכה חברת החשמל במסך שנה וחצי לכסות את כל ההפסדים שנגרמו למתקניה

בתקופת המלחמה?

ד. אונא:

אינני יודע לענות לך על שאלה זו. אינני יודע מהו המצב לאמתו. על כל פנים, אינני רואה את עצמי במצב כזה שאוכל להכריע ברגע זה, אם ההעלאה מוצדקת או לא. אם אנו רוצים להכריע בשאלה זו, עלינו ללמוד שנית את כל השאלה על כל פרטיה. ביחס לזה אני תוסך בהצעת חבר הועדה גורן. ברצוני לומר, כי לא קבלתי את הרושם שהטענה של מר שוכמן מבוטלת. לעומת זה, דברי מר וילנצ'וק היו די מבוטלים, ואי אפשר לומר שכל מה שאמר אינו אמת. על כל פנים, אנו צריכים לברר את הבעיה שנית, או שבמסור לאחד מחברי הועדה לברר את המצב.

שאלה אחרת היא: שאלת הקונצסיה. זוהי שאלה שאפשר לדון בה, כי יש לה אספקטים לגמרי אחרים, לא של בדיקת הפרטים, אלא של גישה כללית וכוללת, אין לאפשר ולהבטיח את הספקת החשמל לירושלים, וכיצד אפשר מבחינה ארצית להגיע לסידור יעיל ביותר. אני חושב, שהיה רצוי מאוד להיכנס לבעיה זו, אבל אז צריך לטמוע עוד כמה פרטים. לא שמענו כיצד חברת החשמל סתייחסת לבעיה זו, והיא כאן שותף די נכבד שבה תלוי במידה לא קטנה, אם אפשר בכלל למצוא איזון דרך אחרת לאספקת חשמל לירושלים, כי אני חושב, שאין זה בא בחשבון לבטל את הקונצסיה של החברה הירושלמית, ולייסד חברה אחרת במקומה. אני חושב, שאם יש הגיון בדבר, הרי הוא אומדן שצריך לברר את האפשרות לאחד את אספקת החשמל לירושלים עם זו של תל-אביב. נכון הדבר, שכדאי לברר ולסכם את הדברים כדי שבשנת 1953 אפשר יהיה להגיע איזה שהוא סיום של הקונצסיה, ואם באים לידי מסקנה, רצוי להכין את הדברים בצורה סתאית.

ביחס לשאלה הראשונה - העלאת התעריפים, היית מציע שסני חברי הועדה יסכמו את הפרטים ויביאו את הסיכום בפני מליאת הועדה.

ביחס לשאלה השנייה - ביטול הקונצסיה, הייתי מציע שבסמך את בא-כח חברת החשמל הישראלית, מה דעתה על אחוד שתי חברות, ומה אפשר להרויח מסידור זה.

אם נעבוד בצורה כזו, הרי לדעתי, אפשר יהיה לסכם את שתי הבעיות.

צ. יהודה:

קודם כל, אני מקבל את הצעותיו של חבר-הכנסת גורן. גם ספי מר שוכמן וגם ספי מר וילנצ'וק שמענו פרטים על מספרים, וההתרשמות של כל אחד מחברי הועדה היא טובה בהחלט. לדעתי, אין זו דרך לדיון, כי אנו עלולים לטעות.

בכל הבעיה הזו ישנן שלש שאלות:

שאלה אחת - בדיקת המסוימות האם אין לוקחים מאוכלוסיית ירושלים סכומים מוגזמים עבור המצרך שהתכרה מספקת, ולזה אינה מספיקה, כמובן, השוואה יבשה של מספר מול מספר בתל-אביב וירושלים. צריכה להיות סבלא שניה, שתראה את התנאים המיוחדים של כל מקום ובאילו מידה תנאים אלה מצדיקים שנוי כזה או אחר. כמו-כן יש צורך בסבלא של תצורות החסמל והתעריפים לפי זמן השימוש, ביום ובלילה, וכך ביחס לצורת השימוש - תעסיה, סים ומאור. נוסף לכך צריך להוכיח, כמצד מספיעה התצורות על ביצול הכוח הטכני, אשר גם לזה ישנה השפעה עצומה.

שאלה שניה - מה השנויים שיחולו הודות לקו החדש שהוא הכרחי ובתקופה שאינה ארוכה זמן יהיה הגורם המכריע, והוא חברת החסמל הישראלית, אשר מתחילה לספק זרם חסמל לישובים הסמוכים לירושלים. בגורם זה יש להתחשב בשעת חישוב הקלקולציה.

שאלה שלישית - פדיון הקונצסיה, או המסך קיומה. לדעתי, שאלה זו צריכה לענין אותנו במיוחד. ומדוע? - חבר הכנסת שרי שהוא אדם אקטיבי מאוד בסנים האחרונות בירושלים ויודע את ענייניה ומייצג במידה לא מעטה את דעת הצבור בה, מניח שיש צורך לפדות את הקונצסיה. אני, לעומת זה, רוצה להביח הבחה סנוצרת בתכלית להנחתו, וזאת מתוך שתייטק.

בעמדי על אותה נקודת השקפה, כפי שעומד חבר הכנסת שרי, ואשר כל אחד מאתנו, שצריך לדאוג שהאוכלוסייה לא תסלם אף פרוטה מיותרת - אני סבור, שאנו צריכים להבטיח דבר זה, ואז נשאלת השאלה: האם מבייבה לאומית, בתקופה זו שאנו נהרגים על כל מפעל חדש ועל כל אפשרות של הקמת מפעל חדש, ואנו חותרים לקראת כך, שיבואו גורמים בעלי יכולת להקים מפעלים נוספים, האם אנו צריכים לפדות את הקונצסיה של חברה קיימת, ואפילו אם היא תעלה רק שני מיליון לירות סטרלינג, ולהקים מפעל חדש באמצעים אלה, או שאנו צריכים להמשיך את קיומה של הקונצסיה הזאת? אני מצרד בדעה השניה.

אני מציע, שעכשיו נקבל את ההצעות של חבר הועדה גורן, בכדי שנוכל לברר את העניינים לעמקם.

ד. שרי:
ברצוני להעיר, כי לא דיברתי על פדיון הקונצסיה. אמרתי כי השאלה הזאת טעונה בירור.

ס. וילנר:
את הדיון הזה יש לחלק לשניים: בעיית מחירי החסמל, אשר למעשה בזה התחיל הדיון, היות והעלו את מחירי החסמל, והבעיה היסודית של חברת החסמל.

אני מציע, שנתחיל לדון בבעיית המחירים, ורק אחר כך בעבור לבעיה היסודית.

ביחס לבעיית המחירים ישנן התרסמויות שונות ודעות שונות שהוסמער בישיבות הקודמות. דעתי היא, שהועדה יכולה להחליט פה אחד ביחס להצעת חבר הכנסת שרי להקפיא את המחירים שהיו לפני ההעלאה, עד אשר נברר את כל העניין. אני חושב, שהצעה זו צריכה להתקבל על דעת כל חברי הועדה. כל הדיון בשאלה זו קטור בגישה. בסעתו טענו גם הפרדסנים על הפסדים, ולבסוף התברר, שלא היו הפסדים, אלא השוואת המחירים לאלה שהיו בשנה שעברה. לדעתי, ההצעה של חבר הכנסת שרי ביחס למחירים מתקבלת על הדעת. כלומר, אף אחד מאתנו אינו מסוכצע שצריך להעלות את המחירים. מצד שני ישנם חברים המציעים להמליץ על הקפאת המחירים שהיו לפני חודש אוקטובר. אני מציע להקפיא את המחירים מה-1 בינואר ש.ז. כלומר, שהצרכנים ישלמו לפי אותו תעריף שהיה בחודש ספטמבר, ואחר-כך כאשר נסמע את כל הגורמים נחליט מה שנחליט.

אני הייתי מציע הצעה אחרת, אבל היות ואני חושב שהצעה זו יכולה להתקבל על דעת כולם, אני תומך בה.

צייחם לסאלה היסודית, לדעתי, יש חיוב באופן העמדת הסאלה על-ידי חבר הוועדה צבי יהודה. אינני מסכים עם דעותיו אפילו באחריותו, אבל אני חושב, שחשוב מאוד שוועדת הכלכלה תהפך לפחות פעם אחת לוועדת כלכלה ותדון בעניינים מתוך השקפה לאומית, כפי שכל אחד מבין את הסאלה הזאת. לדעתי, אפשר לסכם את הסאלה היסודית בלי דיון, גם על חברת החסמל הישראלית, כי בעניין זה הועלו פה דעות שונות. לדעתי, מה שא נפתר במסך שלטים שנה ובמסך שנתיים וחצי של קיום מדינת-ישראל, לא נפתור בעוד הודט. לדעתי, לאחר הדיונים הללו נצטרך לקבל תשובה גם מהחברה הסניף, כי חברות אלה קטורות כבר עכשיו והן מנהלות מסא-ומתן בכל סיני מסחיים. אדענו היא ארץ קטנה ויש בה רק שתי חבלות חסמל, אשר כל תכניות הפתוח קטורות אתן. על-כן אני מציע לסכם בשאלה יסודית על שתי החברות גם יחד.

אינני מציע לדבר עכשיו על פדיון, או על אסא או השגרת הסטטוס קוו של החברה הירושלמית. לדעתי, שתי החברות - גם הישראלית וגם הירושלמית - אינן ישראליות מבחינה ישראלית.

אני מציע להחליט עוד היום על הצעת הפטרה של חבר הכנסת טרי וביחם לסאלות היסודיות לא לקבל עכשיו כל החלטה, אלא להמשיך את הדיון על חברת החסמל הישראלית.

ברצוני להעיר, כי צייחם לדיון על חברת החסמל הירושלמית, החלטנו להזמין לדיון גם

היור ס. מ. ארם:

את החברה הישראלית.

לפי דעתי, ישנן שלט סאלות:

א. בתיר:

א. בעיית המחירים; ב. עתיד החברה הירושלמית; ג. האם בכלל יהיה זרם. הסאלה האחרונה היא החשובה ביותר. שמענו, כי חברת החסמל הירושלמית צריכה היתה לעשות שני דברים: א) להעמיד גנרסור נוסף בקטר עם עבין הבטחון; ב) צריכה היתה להשתתף בחברת החסמל הישראלית בסכום של שלט מאות אלף לירות במטבע זר, בכדי לאפשר לחברה הישראלית לסיים את הנהגת הקוו לירושלים. בינתיים, שני הדברים הללו שחסינות מרובה, הוקפאו. לא שמענו ולא כלום, אם חברת החסמל הירושלמית הכניסה לחברת החסמל הישראלית את המטבע הזר שהיתה צריכה להכניס. ברור לי כי לחברת החסמל הישראלית אין סכונות נוספות בכדי לספק זרם לירושלים, ובאם חברת החסמל הירושלמית לא תשתתף בקניית המכונות, הדבר לא יוכל לצאת לפועל. בעיה זו דחופה יותר מאשר בעיית עתיד הקונצסיה לאחר שנת 1953. אני סודאג מאוד מסבב אספקת החסמל בירושלים עד שנת 1953. לדעתי, אנו צריכים למלא כאן תפקיד אינציאטורי. אנו צריכים לבקש את המסמלה, שתמסור לנו בטבוע הבא אינפורמציה על ההסכם בין חברת החסמל הירושלמית והישראלית בכדי להבטיח את כמות הזרם הנחוצה לירושלים כיום ולהתפתחותה בשנים 1951/52. כמו-כן עלינו לדעת מה עתה חברת החסמל הירושלמית בכדי להקים גנרסור זרובי מבחינה בטחונית.

אני מקבל את הצעות חבר הוועדה גורן לקבל את המאזנים ואת טבלאות ההסוואה, אבל ברצוני להוסיף, שעלינו לקבל טבלא גוספת על סוגי המאור, לפי השטח ולפי הדירות.

אותי מענינת הסאלה: האם חברת החסמל הירושלמית מילאה את התנאי של גיוס מיליון דולר בחו"ל לשם השקעות במפעל, ואשר על תנאי זה ניתנה לה הרשות להעלות את המחירים, אם מקבל תשובה על שאלה זו, ואם התשובה תהיה, שהחברה מילאה תנאי זה, הרי יחסי לבעיה יהיה אחר.

א. ריסקוטי:

לדעתי, כלנו מנסים באפלה ביחס לבעיה זו, וההצעות של חברי הכנסת גורן ולנדאו, לקבל אינפורמציה בנספח מוכיחות, כי אין לנו עדיין אסונה ברורה ודבר זה מראה על פגם מסויים בעבודתנו. אני חושב, שאם אנו זיכנס לכל פרטי הבעיה, לא נצא מהעניין. ישנן כמה וכמה בעיות טכניות, שיש לבררן. אני מציע הצעה פשוטה, שנבחר בוועדת-מסנה שתקבל את כל האינפורמציה הדרושה בפורום קטן יותר על-מנת שתסכם את הדברים ותביאם בפני מליאת הוועדה. התחלנו לדון בבעיה זו בחודש נובמבר, ועדיין לא סיימנו אותה. אם נמשיך לעבוד בצורה שעבדנו עד עתה, אינני יודע מתי נסיים את הפרשה. אני חושב שהבעיה מסובכת כל כך וחשובה כל כך, שכדאי, שוועדת המסנה תדון ביסודותיה ותביא את הסכומים בפני מליאת הוועדה.

ש. גורן:

אני מציע, כי לא נחליט היום שום דבר מחוץ להחלטה על קבלת האינפורמציה הדרושה לנו.

היו"ר מ. ארם:

ישנה הצעה אחת, המשותפת לחברי הכנסת לנדאו, גורן ויתר החברים, שנפנה למבקר המדינה ונבקש ממנו לבדוק את מאזני החברה. ישנה הצעה שניה, שנפנה למשרד המסחר והתעסיה ונבקש להמציא לנו סבלאות על הטוואות המחירים של חברת החשמל הירושלמית והישראלית.

אני מציע שנקבל את ההצעה הראשונה ביחס לבדיקת המאזנים של החברה הירושלמית על-ידי מבקר המדינה.

ההצעה נתקבלה.

כמו-כן אני מציע, שנקבל את ההצעה לפנות למשרד המסחר והתעסיה לקבל את הטוואות המחירים.

ההצעה נתקבלה.

ישנה הצעה שליטית של חבר-הכנסת ריסקוטי למסור את העניין לוועדת-מסנה, אשר תעבד סיכומים ותביאם לפנינו.

האם ההצעה למסור את העניין לוועדת המסנה נוגעת רק לבעיית המחירים?

מ. אונג:

אנו דנים בעת הבעיית המחירים בכל השאלות הנותרות התעוררו דרך אגב.

ח. לנדאו:

אני חושב, שוועדת המסנה צריכה לטפל בכל הבעיות על כל פנים, אם ישנן דעות מנוגדות.

היו"ר מ. ארם:

אצניע את שתי ההצעות.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה, שוועדת המסנה תדון רק בעניין המחירים - סיעוט

בעד ההצעה, שוועדת המסנה תדון בכל הבעיות - רוב.

נתקבלה ההצעה. שוועדת המסנה תדון בכל העניינים.

ישנה הצעה נוספת של חבר-הכנסת וילנר, להקפיא את הסחירים שהיו בחודש אוקטובר.

היו"ר מ. ארם:

מר רקובר:

אמרתי כבר בישיבה הקודמת ואני חוזר ואומר, שעם כל הכבוד לוועדות הכנסת, הן אינן יכולות לבטל החלטתו של שר זה או אחר. ועדת-כנסת יכולה לפנות לשר בהסלחה לפי הפרוצידורה הנהוגה בכנסת, אבל הוועדה אינה יכולה להחליט על הקפאה או ביטול החלטה של מר קפלן, שר האוצר.

היו"ר מ. ארם:

נכון, ועדת כנסת אינה מוטל מבצע, כל החלטה שמתקבלת בוועדת כנסת היא בגדר

הסלחה.

מר רקובר:

ברצוני להוסיף, כי לפי דעתי טרם הגיע הזמן להחליט בגדון זה מטעם פשוט: מתנהל עכשיו משא-ומתן בין אחד מנציגי החברה שבא זה עתה מחו"ל, ובין משרד האוצר בענין השקעות הון וכו'.

א. בהיר:

אני הצעתי להזמין את שר האוצר ואת שר המסחר והתעשייה בכדי לשמוע מהם אינפורמציה

על המצב.

היו"ר מ. ארם:

ישנן שתי הצעות: הצעה אחת - לא להחליט ביחס להעלאת הסחירים עד אשר נשמע את שר האוצר ושר המסחר והתעשייה; הצעה שניה - לקבל החלטה ביחס להקפאת הסחירים שהיו בחודש אוקטובר.

א. בהיר:

אני מציע להעמיד את הצעתי להצבעה בעד ונגד.

היו"ר מ. ארם:

אי אפשר להעמיד את הצעתך להצבעה נגד, כי אף אחד אינו מתנגד להזמנת השרים.

א. בהיר:

אם נביא שאתה מצטרף לדעתו של חבר הכנסת וילנר, הרי מסילא אתה מתנגד להזמנת השרים, הרייה לאני רוצה, שלפני שנחליט לעצם הענין נשמע את המצב מפי השרים.

צ. יהודה:

אני מבקש מהיו"ר להצביע את הצעת חבר הוועדה בהיר בעד ונגד, כי בעצם היא מתחלקת לשניים: הזמנת השרים והחלק השני, להפסיק את הדיון.

ח. לנדאו:

אני מציע לחלק את הצעת חבר הכנסת בהיר לשניים: א) אנו מזמינים את השרים וטברדזם את הענין; ב) אנו מפסיקים עכשיו את הדיון.

אני מעמיד להצבעה את שתי ההצעות.

היו"ר ס. ארם:

ה צ ב ע ה

- רוב - בעד ההצעה להזמין את השרים
- 4 - בעד ההצעה להפסיק את הדיון
- 3 - נגד ההצעה להפסיק את הדיון

בתקבלה ההצעה, להזמין את השרים לישיבה הבאה.

בתקבלה ההצעה, להפסיק את הישיבה.

הישיבה נועלה בשעה 14.00